

بررسی فرایندهای ساختِ واژه در مطبوعات سیاسی دهه ۱۳۸۰ ایران

واژگان کلیدی

- * واژه‌سازی
- * واژه‌آفرینی
- * اشتقاق ترکیب
- * واژه‌سازی پسانحوی
- * مطبوعات سیاسی

سمیرا ونکی * samiravanaki@yahoo.com

کارشناس ارشد زبان‌شناسی همگانی

چکیده

رسانه‌ها از جمله مطبوعات، از عناصر موثر در روابط سیاسی و فرهنگی جوامع هستند و در انتقال و آموزش زبان نقش بسزایی دارند. هدف از پژوهش حاضر بررسی فرایندهای واژه‌سازی در مطبوعات سیاسی برمبنای دیدگاه بوی (۲۰۰۷) می‌باشد. روش این پژوهش، تحلیلی و روش گردآوری اطلاعات به روش کتابخانه‌ای است. در این پژوهش از میان ژانرهای مختلف در مطبوعات، ژانر سیاسی انتخاب و سپس از بین روزنامه‌های موجود در دهه ۸۰، سه روزنامه‌ی پرتیراژ کیهان، ابرار و همشهری انتخاب و از بین آنها ۶۵۰ واژه استخراج و مورد بررسی قرار گرفت. براساس آرای بوی (۲۰۰۷) فرایندهای ساختِ واژه به دو گروه فرایندهای واژه‌سازی و واژه‌آفرینی تقسیم می‌شوند که مهم‌ترین فرایندهای واژه‌سازی شامل ترکیب و اشتقاق است. سرواژه‌سازی، کوتاه‌سازی و آمیزش نیز در طبقه‌ی فرایندهای واژه‌آفرینی قرار می‌گیرند. با توجه به تعداد زیاد وام‌واژه‌ها در مطبوعات سیاسی، به پدیده‌ی وام‌گیری نیز پرداخته می‌شود. در این پژوهش براساس داده‌های موجود مشاهده شد که علاوه بر فرایندهای فوق، فرایند واژه‌سازی پسانحوی و همچنین فرایند بسیار زایای اشتقاق ترکیب نیز در امر ساخت واژه نقش دارند بنابراین، این دو فرایند نیز به گروه اول، یعنی فرایندهای واژه‌سازی افزوده می‌شوند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که فرایندهای ترکیب، اشتقاق، اشتقاق ترکیب، واژه‌سازی پسانحوی و به میزان بسیار کمتری کوتاه‌سازی، آمیزش و سرواژه‌سازی در ساخت واژه‌های جدید در مطبوعات سیاسی دخیل هستند، هم‌چنین وام‌واژه‌ها کاربرد بسیاری در جراید سیاسی دارند. بررسی‌ها و شواهد آماری بیانگر آن است که میان توزیع درصد فراوانی فرایندهای واژه‌سازی با بیشترین درصد فراوانی و فرایندهای واژه‌آفرینی با کمترین درصد فراوانی تفاوت قابل توجهی وجود دارد.